

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Mgr. Iva Štverková

Název práce: The Role of the US in NATO: How Did it Change after 9/11 under Bush administration

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

PhDr. Jan Hornát (KSS IMS FSV UK)

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Mgr. Štverková má záměr ve své diplomové práci zkoumat jakým způsobem se proměňovala role Spojených států vůči alianci NATO v období vlády George W. Bushe a zejména po teroristických útocích z 11. září 2001. Autorka si všímá, že po historicky první aktivaci článku 5 severoatlantické dohody Washington nevyužil plné kapacity aliance při boji proti terorismu, a naopak se snažil uspořádat širší „koalici ochotných“, která by Washington v tažení podporovala. Cílem práce je dle slov autorky (str. 3) zjistit, jaké důvody vedly Washington k takovému rozhodnutí a taktéž stanovit, zda rozhodnutí vzešlo od „úzké skupiny“ pracovníků Bushovy administrativy, či zda šlo o „posun ve veřejném mínění“ (str. 3-4).

Téma práce autorka zakotvuje v teoriích mezinárodních vztahů a v úvodu vysvětluje, jak se který myšlenkový směr (realismus, neoliberální institucionalismus, konstruktivismus) staví k roli mezinárodních organizací a multilaterálních uskupení v mezinárodních vztazích. Teoretický úvod pomůže v následné části práce vysvětlit logiku za rozhodováním Bushovy administrativy se mezinárodním organizacím spíše stranit a v některých případech je zcela opouštět. V druhé části práce se studentka zaměřuje na faktory a instituce ovlivňující formulaci zahraniční politiky Spojených států a třetí část je již samotným popisem vývoje vztahu Washingtonu k alianci NATO po 11. září.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorce bych vytknul zejména strukturu práce – ačkoliv je teoretický úvod velmi vhodný a relativně dobře napsaný, ve zbytku práce se téměř vůbec na vyjmenované poznatky nepoukazuje, a tak úvodní kapitola působí dojmem vytržení z kontextu. Obdobně lze charakterizovat i druhou část, jejíž závěry by mohly být více provázané s následující (3.) kapitolou. Jde tedy o větší sjednocenost/koherentnost práce než o zvolenou strukturu jako takovou, která má vysoký potenciál, ale v důsledku „neprovázanosti“ celé práce se řada zajímavých poznatků ztrácí.

Autorka prokázala, že se orientuje v teoriích mezinárodních vztahů, konkrétně v jejich aplikaci na mezinárodní organizace. Používaná literatura je vyvážená.

Ačkoliv je jedním z cílů práce snaha identifikovat, zda „změna“ (pokud o té lze vůbec hovořit) přístupu USA k NATO vzešla od „úzké skupiny“ pracovníků Bushovy administrativy, či byla způsobena „posunem ve veřejném mínění“ (str. 3-4), zůstává tento cíl téměř neprobádaný a tudíž nezodpovězený.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce obsahuje všechny formální náležitosti včetně správnosti odkazů na literaturu a požadovanou grafickou úpravu. Práce však obsahuje pár gramatických chyb a překlepů (např. str. 38 „...provide WMD to terrorist organization that would used (*sic*) them against the U.S.“; str. 17 „neo-realists recognized U.S. power but questioned how and to what extend (*sic*) it should have been used.“

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

V práci chválím aplikaci teorií mezinárodních vztahů na americký postoj vůči NATO – má výhrada je však taková, že pokud bylo věnováno v práci tolik prostoru této diskuzi, je škoda, že byla použita v následných částech práce jen okrajově.

Pokud studentka používá normativní výroky (jako např. str. 3 „The U.S. foreign security policy in Bush's first term was impetuous and ill-considered.“), je nutné je doplnit vysvětlením či citací, proč tak míní. Autorka taktéž používá slovo *bypass* (obejít; str. 3), když hovoří o tom, že Spojené státy preferovaly utvoření „koalice ochotných“ před čistou spoluprací s NATO. Nedomnívám se, že se jednalo o „obcházení“ NATO – Spojené státy se spíše snažili legitimizovat své aktivity na více frontách a NATO je přeci jen „západní“ blok států. Je taktéž nutné zdůraznit, že ne všechny státy NATO souhlasily s aktivitami USA po 11. září (autorka toto v práci zmiňuje), a tak Washington poznal, že by se NATO mohlo stát spíše přítěží, které by omezovalo rozhodnutí administrativy.

Název práce plně neodpovídá obsahu – volil bych spíše název „Postoj USA vůči NATO po 11. září“. V práci se totiž téměř nehovoří o *roli* USA v NATO, jak napovídá současný název. Se současným názvem bych očekával, že práce bude rozebírat aktivity USA v civilních a vojenských strukturách NATO, otázku přispívání do rozpočtu aliance atd. Práce se však zaměřuje pouze na (ne)využívání NATO pro své účely při intervenci v Iráku a Afghánistánu, což považuji za nedostatečnou analýzu pro zkoumání *role* USA v NATO.

Kapitulu 3.3 (Bush Doctrine) by bylo vhodnější přesunout do kapitoly 2, neboť ta řeší strategické otázky Bushovy administrativy.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Potvrzuje chování Bushovy administrativy vůči NATO premisu realistů, že silné státy používají mezinárodní uskupení a aliance pouze tehdy, pokud se jim to hodí?

V úvodu práce píšete, že změna postoje USA vůči NATO během Bushovy administrativy byla pouze „dočasná deviace“ od historického kurzu transatlantických vztahů – jak vidíte toto tvrzení v kontextu vlády D. Trumpa?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě. Komisi navrhuji známku **velmi dobře**, v případě nekvalitní obhajoby známku **dobře**.

Datum: 18.6.2017

Podpis: Jan Hornát